

αφιέρωμα: Βιομηχανία-Έρευνα-Καινοτομία: η Πρόκληση

Η ανάγκη για διαμόρφωση μιας εθνικής στρατηγικής έρευνας και ενός πλαισίου αποτελεσματικής συνεργασίας των επιχειρήσεων με τα ερευνητικά κέντρα, για στήριξη της ελεύθερης έρευνας αλλά και παραγωγή ερευνητικών αποτελεσμάτων με βάση τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας ήταν η βασική διαπίστωση της ημερίδας «Βιομηχανία – Έρευνα – Καινοτομία: η Πρόκληση» που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2003 στο Συνεδριακό Κέντρο του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης.

Η ημερίδα διοργανώθηκε από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) και την Εταιρία Διαχείρισης και Ανάπτυξης Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης Α.Ε., στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Ελληνικού Κέντρου Αναδιανομής Καινοτομίας.

Κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης ήταν ο υπουργός Ανάπτυξης, κ. Α. Τσοχατζόπουλος, ο οποίος κάλεσε σε ανοιχτό διάλογο τα ερευνητικά κέντρα, τα πανεπιστήμια και τις επιχειρήσεις της χώρας, για τη διαμόρφωση ενός Εθνικού Σχεδίου Έρευνας, μιας Πράσινης Βίβλου για την Έρευνα – Τεχνολογία – Καινοτομία.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν, επίσης, στελέχη της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), ο Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΣΕΤ), κ. Κ. Μπουζάκης, ο Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), κ. Ι. Βασάλας, ο Πρόεδρος του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ), κ. Π. Παπαγιαννακόπουλος, ο Πρόεδρος του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», κ. Ε. Φλωράτος, ο Διευθυντής του ΕΚΤ, κ. Ε. Μπούμπουκας, εκπρόσωποι επιχειρηματικών οργανώσεων (ΣΒΒΕ, ΣΕΠΒΕ, κλπ.), στελέχη επιχειρήσεων και μέλη της ερευνητικής κοινότητας.

Στο πρώτο μέρος της ημερίδας παρουσιάστηκαν πρωτοβουλίες για την προώθηση της καινοτομίας και την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην ευρωπαϊκή αγορά, όπως το ευρωπαϊκό δίκτυο των Κέντρων Αναδιανομής Καινοτομίας. Αναφερόμενος στις δραστηριότητες του Ελληνικού Κέντρου Αναδιανομής Καινοτομίας, ο υπεύθυνος του έργου κ. Γ. Αποστολόπουλος τόνισε ότι στόχος του Κέντρου, το οποίο έχει αξιολογηθεί ως ένα από τα 10 καλύτερα της Ευρώπης, είναι να ευαισθητοποιήσει τις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στην απορρόφηση καινοτόμων τεχνολογιών, φέρνοντάς τις σε επαφή με ευρωπαϊκές ΜΜΕ, ώστε μέσα από συνεργασίες να μπορέσουν να εισέλθουν σε νέες αγορές.

Τα προγράμματα της ΓΓΕΤ για την υποστήριξη της έρευνας, της επιχειρηματικότητας και της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών κέντρων (ΠΡΑΣΕ, ΕΛΕΥΘΩ, ΑΚΜΩΝ, ΠΕΠΕΡ, Τεχνομεσιτεία, ΠΑΒΕΤ-ΝΕ, ΗΡΩΝ, κλπ.) παρουσίασαν τα στελέχη της κ.κ. Γ. Παπαδάκης και Ν. Σιδηρόπουλος. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στα πρώτα αποτελέσματα, τις νέες προκηρύξεις και τα εγκεκριμένα έργα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η παρουσίαση αποτελεσμάτων ερευνητικών έργων, που υλοποιήθηκαν από επιχειρήσεις και ερευνητικά ινστιτούτα, στο πλαίσιο εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Όπως επισημάνθηκε από τους ομιλητές, έχει προχωρήσει η αξιοποίηση των περισσότερων ερευνητικών αποτελεσμάτων σε βιομηχανική κλίμακα, σε πολλές περιπτώσεις με τη διαδικασία της αυτοχρηματοδότησης. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τις δυνατότητες ουσιαστικής συνεργασίας του ιδιωτικού τομέα με τα ερευνητικά κέντρα, που καταλήγει στην παραγωγή μοναδικής τεχνογνωσίας.

Διάλογος για Εθνικό Σχέδιο Έρευνας και Καινοτομίας

Το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης επικεντρώθηκε σε θέματα ερευνητικής πολιτικής και πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων ερευνητικών φορέων.

Ο κ. Κ. Μπουζάκης, Πρόεδρος του ΕΣΕΤ, αναφέρθηκε στην ανάγκη για μια εθνική πολιτική έρευνας και διαμόρφωση ενός πλαισίου αποτελεσματικής συνεργασίας του βιομηχανικού κόσμου με τα ερευνητικά κέντρα. Ανακοίνωσε, μάλιστα, ότι το ΕΣΕΤ αναλαμβάνει άμεσα σχετική πρωτοβουλία για την έναρξη διαλόγου μεταξύ όλων των εμπλεκομένων φορέων.

Ακολούθησε η ομιλία του υπουργού Ανάπτυξης, κ. Α. Τσοχατζόπουλου, ο οποίος παρουσίασε τις θέσεις και τις πρωτοβουλίες του υπουργείου στον τομέα της Έρευνας – Τεχνολογίας – Καινοτομίας. Βασικός άξονας της τοποθέτησης του υπουργού ήταν η ανάγκη για ένα Εθνικό Σχέδιο Έρευνας, μια Πράσινη Βίβλο για την έρευνα και την καινοτομία, που θα οριοθετήσει τους στόχους και τα βήματα υλοποίησης αυτής της στρατηγικής. Ο υπουργός κάλεσε σε ανοιχτό διάλογο τους ερευνητικούς φορείς, τα πανεπιστήμια και τις επιχειρήσεις. «Στηρίζουμε την ελεύθερη έρευνα, θέλουμε όμως να αναδείξουμε τα ερευνητικά κέντρα σε οργανισμούς που δίνουν τη δυνατότητα εφαρμογής της καινοτομίας και χρήσης του ερευνητικού αποτελέσματος με έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο», δήλωσε χαρακτηριστικά. Παράλληλα, υπογράμμισε την ανάγκη για επαναπροσδιορισμό της λειτουργίας των ερευνητικών κέντρων, με βάση τις ανάγκες της κοινωνίας.

Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο Διευθυντής του ΕΚΤ, κ. Ευάγγελος Μπούμπουκας, ο οποίος άρχισε την ομιλία του με την επισήμανση ότι η ανάπτυξη των ΜΜΕ εξαρτάται από έξι τομείς που θα πρέπει να αναπτύσσονται παράλληλα και με την ίδια ένταση: πληροφόρηση, έρευνα, εκπαίδευση, δημόσια δαπάνη, ιδιωτική δαπάνη και επιχειρηματικό περιβάλλον. Αναφερόμενος στις δραστηριότητες του ΕΚΤ, επισήμανε τη συνεισφορά του φορέα στη συλλογή, οργάνωση και διάδοση ηλεκτρονικού περιεχομένου επιστήμης και τεχνολογίας, το οποίο αποτελεί πλέον δημόσιο αγαθό, διαθέσιμο σε πανεπιστήμια, επιχειρήσεις, δημόσιες βιβλιοθήκες, και γενικά στο κοινό.

Παράλληλα, αναφέρθηκε στις δράσεις του ΕΚΤ ως Εθνικό Σημείο Επαφής για το 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την έρευνα και σε σχετικές πρωτοβουλίες δικτύωσης των κρατών στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην επιτυχημένη λειτουργία του ελληνικού κόμβου CORDIS κατά τη διάρκεια της ελληνικής προεδρίας, σημειώνοντας ότι ο κόμβος, ο οποίος υποστηρίζεται από το ΕΚΤ, αναγνωρίστηκε ως *best practice* από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τέλος, υπογράμμισε την ανάγκη για διάχυση και αναδιανομή των ερευνητικών αποτελεσμάτων και την αξιοποίησή τους από όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις.

Τα κίνητρα για τη στήριξη της έρευνας στις επιχειρήσεις (αναπτυξιακός νόμος, φορολογικά κίνητρα για την έρευνα στις επιχειρήσεις, κ.λπ.) και το υφιστάμενο δεσμικό πλαίσιο έρευνας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας παρουσίασε ο κ. Γ. Παπαδάκης, στέλεχος της ΓΓΕΤ.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε με την παρουσίαση επιτυχημένων *case studies* στο πλαίσιο των προγραμμάτων ΠΑΒΕΤ, ΗΡΩΝ, ΕΛΕΥΘΩ και ΠΡΑΞΕ, και ακολούθησαν τοποθετήσεις εκπροσώπων της επιχειρηματικής και της ερευνητικής κοινότητας.

Σύνδεση της έρευνας με τις ανάγκες της κοινωνίας

Ο κ. Ν. Ευθυμιάδης, Πρόεδρος της Εταιρίας Διαχείρισης και Ανάπτυξης Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης Α.Ε. και εκπρόσωπος του ΣΒΒΕ, επισήμανε χαρακτηριστικά «Ενώ όλοι συμφωνούμε ότι οι επιχειρήσεις είναι το κεντρικό κύτταρο για την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας, χανόμαστε σε μακροχρόνιους σχεδιασμούς». Σημείωσε δε ότι η απουσία κατάλληλου περιβάλλοντος είναι αυτή που ευθύνεται για την περιορισμένη ανάπτυξη της καινοτομίας. Αναφέρθηκε μάλιστα στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε το θέμα της καινοτομίας και της αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο Norwich της Αγγλίας, όπου με συνεργασία Πανεπιστημίου, Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου, επιχειρήσεων και δημοτικών αρχών, εντοπίστηκαν οι τομείς που ενδιέφεραν την τοπική κοινωνία και δημιουργήθηκαν οι απαραίτητες δομές για τη σύνδεση της έρευνας με τις ανάγκες της κοινωνίας και των επιχειρήσεων.

Από την πλευρά του, ο κ. Α. Γιαλαμάδης, Αντιπρόεδρος του ΣΕΠΒΕ, αναφέρθηκε στις πρωτοβουλίες του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής Βορείου Ελλάδος για την Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης και την προώθηση των δραστηριοτήτων των ΜΜΕ.

Σε παρέμβασή του ο κ. Ε. Φλωράτος, Πρόεδρος του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» και συντονιστής της συνόδου των προέδρων των ερευνητικών κέντρων, υπογράμμισε την ανάγκη διαμόρφωσης μιας κοινής στρατηγικής από όλα τα ερευνητικά κέντρα στην πορεία προς έναν ενιαίο χώρο έρευνας στην Ελλάδα. Ανακοίνωσε, μάλιστα, ότι τα ερευνητικά κέντρα σχεδιάζουν να παρουσιάσουν

Από αριστερά: Α. Τσοχατζόπουλος (υπουργός Ανάπτυξης), Ι. Βασάλος (Πρόεδρος ΕΚΕΤΑ), Ε. Μπούμπουκας (Διευθυντής ΕΚΤ)

συνολικά τα αξιοποιήσιμα ερευνητικά αποτελέσματα στην ελληνική βιομηχανία.

Ο κ. Π. Παπαγιαννακόπουλος, Πρόεδρος του ΕΙΕ, τόνισε ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εμπιστευθούν τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Αναφερόμενος στη σύνδεση έρευνας και παραγωγής σημείωσε, χαρακτηριστικά, ότι αυτή θα πρέπει να γίνεται με αυθόρμητο τρόπο, και όχι βίαια όπως συμβαίνει σήμερα.

Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο κ. Ι. Βασάλος, Πρόεδρος του ΕΚΕΤΑ, ο οποίος τόνισε ότι τα ερευνητικά κέντρα πρέπει να εστιάζουν τις προσπάθειές τους στα σημεία που το καθένα είναι ικανό, αποφεύγοντας την επανάληψη δραστηριοτήτων. Όπως δήλωσε χαρακτηριστικά «Το μέλλον των ερευνητικών κέντρων είναι η πολυδιάσπαση, δηλαδή και βασική έρευνα, και ερευνητικά προγράμματα, και εφαρμογή των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Αλλά σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να θυσιάσουμε την ποιότητα, ενώ θα πρέπει να υπάρχει και η απαραίτητη χρηματοδότηση από την πολιτεία για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των ερευνητικών κέντρων.»

Η εκδήλωση έκλεισε με την τοποθέτηση του υπουργού Ανάπτυξης, κ. Α. Τσοχατζόπουλου, ο οποίος επισήμανε την ανάγκη για απεγκλωβισμό από παγιωμένες νοοτροπίες, συνήθειες και λειτουργίες, και εξέφρασε την πρόθεση του υπουργείου να προχωρήσει άμεσα στο σχεδιασμό της Πράσινης Βίβλου για την έρευνα, και στη συνέχεια στη μετάβαση στη Λευκή Βίβλο, ώστε να ξεκινήσει η υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

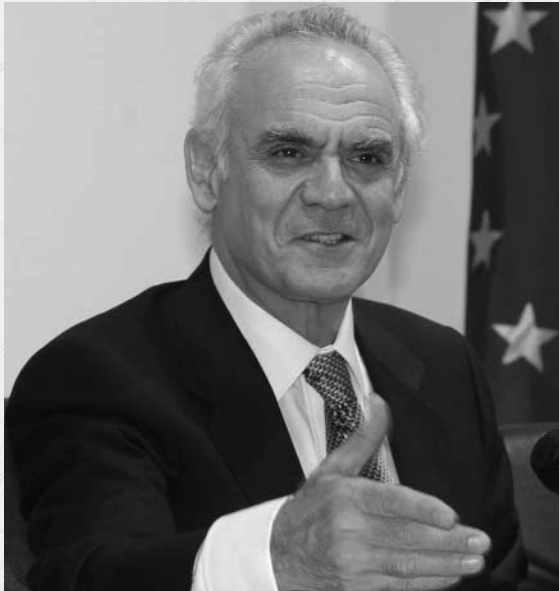
Οι εισηγήσεις των ομιλητών και φωτογραφίες από την εκδήλωση διατίθενται από το διαδικτυακό κόμβο του ΕΚΤ:

<http://www.ekt.gr>.

Ακολουθεί το πλήρες κείμενο των ομιλιών των κ. κ. Α. Τσοχατζόπουλου και Ε. Μπούμπουκας.

αφιέρωμα: Βιομηχανία-Έρευνα-Καινοτομία: η Πρόκληση

**Ομιλία υπουργού Ανάπτυξης,
κ. Άκη Τσοχατζόπουλου**

Ο υπουργός Ανάπτυξης, κ. Α. Τσοχατζόπουλος

Η επιστημονική έρευνα, είτε προέρχεται από τα ερευνητικά κέντρα είτε από τα ΑΕΙ, συνεισφέρει σημαντικά στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Είμαι βέβαιος ότι ιδιαίτερα εσείς, που έχετε ήδη σημαντικές εμπειρίες στον τρόπο αξιοποίησης της έρευνας και της καινοτομίας στην επιχειρηματική σας δραστηριότητα, γνωρίζετε γιατί ο στόχος που έχουμε θέσει για μια ολοκληρωμένη δημοκρατική βιώσιμη ανάπτυξη της Ελλάδας περνάει μέσα από την ανταγωνιστικότητα. Αυτή η ανταγωνιστικότητα θα εξασφαλισθεί με τη χρήση της καινοτομίας και της τεχνολογίας στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική δραστηριότητα.

Όλοι προσανατολίζονται στην οικονομία και την κοινωνία της γνώσης. Η εξασφάλιση σύγχρονου σχεδιασμού, η δικτύωση, οι συνέργιες στο επίπεδο της καινοτομίας και ο εξωστρεφής προσανατολισμός της επιχειρηματικής δραστηριότητας συμβάλλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Το ίδιο συμβαίνει και στα ερευνητικά κέντρα και στα ΑΕΙ. Και εκεί αντιμετωπίζεται η ανάγκη για ανταγωνιστικότερη λειτουργία και αξιοποίηση της έρευνας, σε ένα άλλο πλαίσιο, με άλλες προϋποθέσεις και ευρύτερο προσανατολισμό.

Για να πετύχουμε την ολοκληρωμένη βιώσιμη ανάπτυξη χρειαζόμαστε μια συγκεκριμένη αξιοποίηση της έρευνας, της τεχνολογίας, της καινοτομίας. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να

πραγματοποιηθεί με τις διαδικασίες του παρελθόντος. Στηρίζουμε την ελεύθερη έρευνα στα ερευνητικά κέντρα και τα ΑΕΙ. Από την άλλη μεριά όμως, ο ελληνικός λαός έχει το δικαίωμα, μια και ως φορολογούμενος καλύπτει το σύνολο των επενδυτικών ερευνητικών προγραμμάτων, να απαιτήσει ως αντάλλαγμα από τα ΑΕΙ και τα ερευνητικά κέντρα μια ανταγωνιστικότερη λειτουργία, σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Ο μόνος τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι να υπάρξει ένα Εθνικό Σχέδιο Έρευνας. Το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας προωθεί αυτή την περίοδο ένα διάλογο για μια εθνική στρατηγική. Συμφωνούμε στην έρευνα, στην αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων έρευνας, στην ένταξη στον Ευρωπαϊκό Χάρο Έρευνας και Καινοτομίας. Όλα αυτά όμως θα πρέπει να προωθηθούν παράλληλα με την υποχρέωση, στο επίπεδο της εφαρμοσμένης έρευνας και καινοτομίας των ερευνητικών κέντρων και των ΑΕΙ, να υπάρξουν αποτελέσματα που θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Θα επεξεργαστούμε μια Πράσινη Βίβλο η οποία θα οριοθετήσει συγκεκριμένα πλέον τους στόχους και την πρακτική εφαρμογή της στρατηγικής που θα στηρίζει την έρευνα. Συγχρόνως θα υποστηρίξει καινοτομίες, σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις, τις υπηρεσίες και τη συνολική οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα.

Παράλληλα θα πρέπει να εξασφαλίσουμε τους πόρους. Για να το πετύχουμε αυτό χρειαζόμαστε έναν ενιαίο προϋπολογισμό έρευνας, σταθερό για δύο με τρία χρόνια, ώστε να εξασφαλιστούν οι απαιτούμενοι πόροι και να καταμετρηθούν σε μια καινούργια βάση συνευδύνης για την αξιοποίηση των επενδύσεων.

Είμαστε υπέρ της ελεύθερης έρευνας. Την ίδια στιγμή όμως θέλουμε να στηρίζουμε τα ερευνητικά κέντρα. Θέλουμε να τα αναδεικνύουμε σε οργανισμούς που παράγουν καινοτομία και δυνατότητα χρήσης του ερευνητικού αποτελέσματος με συγκεκριμένο τρόπο.

Η εφαρμοσμένη έρευνα μπορεί να είναι καινοτομία, μπορεί και να μην είναι. Διότι καινοτομία δεν σημαίνει πάντα ερευνητικό έργο. Καινοτομία σημαίνει και νέα μορφή οργάνωσης. Η καινοτομία στη βιομηχανία σημαίνει και αξιοποίηση συμπυκνωμένης γνώσης. Σημαίνει νέες μορφές οργάνωσης, μεταφορά τεχνολογίας και συστημάτων, σημαίνει δικτύωση.

Όπως αναφέρεται σε πρόσφατη μελέτη της ΓΓΕΤ, ο ελληνικός στόχος για διάθεση του 1,5% του ΑΕΠ στον τομέα της έρευνας, με το ποσοστό των επιχειρήσεων να αυξάνεται από 0,24% σε 0,6%, μέχρι το 2010, θα έχει ως αποτέλεσμα τα επόμενα χρόνια να πρέπει να δημιουργήσουμε 70.000 νέες θέσεις ερευνητών, διοικητικών και τεχνικών. Χρειαζόμαστε λοιπόν στελέχη και προγράμματα.

Από αριστερά: Ν. Ευθυμιάδης (Πρόεδρος της Εταιρίας Διαχείρισης και Ανάπτυξης Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης ΑΕ), Γ. Αποστολόπουλος (ΕΚΤ, υπεύθυνος Ελληνικού Κέντρου Αναδιανομής Καινοτομίας)

«Θέλουμε διάλογο με τους ερευνητικούς φορείς, σε πανελλαδικό επίπεδο, για τη διαμόρφωση του περιεχομένου αυτής της νέας ερευνητικής πολιτικής. Να σχεδιάσουμε το περιεχόμενο της Πράσινης Βίβλου, έτσι ώστε να προχωρήσουμε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα.» Δεν μιλάμε πλέον θεωρητικά. Τα πράγματα είναι συγκεκριμένα και η λύση θα δοθεί μόνο μέσα από το διάλογο με τους ερευνητές και τις επιχειρήσεις. Οι εμπειρίες υπάρχουν, από την αξιοποίηση των προγραμμάτων, τις επιδοτήσεις, τα δίκτυα. Όλα αυτά τα συστήματα και τα εργαλεία, από την πλευρά μας και οι δικές σας εμπειρίες, θα συνεκτιμηθούν στη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής έρευνας και τεχνολογίας.

Παράλληλα, το υπουργείο Ανάπτυξης προωθεί σε διάφορες πόλεις τη δημιουργία των Κέντρων Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση για ένα περαιτέρω άλμα της ελληνικής οικονομίας.

Χρειαζόμαστε λοιπόν τη στήριξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας από το ερευνητικό έργο που παράγεται στα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και τα ερευνητικά κέντρα. Παράλληλα, θα συνεχίσουμε να διεκδικούμε στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης την υλοποίηση αποφάσεων που θα εξασφαλίζουν τη στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων μέσα από το 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο έρευνας.

Πρέπει όμως να δούμε την εθνική πολιτική, την οποία δεσμευόμαστε να καταθέσουμε σε συγκεκριμένη μορφή Πράσινης Βίβλου, με βάση και τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από το διάλογο, ώστε να προχωρήσουμε περαιτέρω στη Λευκή Βίβλο και στην υλοποίησή της.

Το κρίσιμο θέμα είναι ο απεγκλωβισμός από παγιωμένες νοοτροπίες, συνήθειες και λειτουργίες. Μέχρι σήμερα τα ερευνητικά κέντρα υλοποιούν συγκεκριμένα προγράμματα και προτάσεις, που δεν προέρχονται από τις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, αλλά προέρχονται από αποφάσεις της Ε.Ε. ή από τάσεις της παγκόσμιας οικονομίας και βιομηχανίας.

Θα πρέπει να απεγκλωβιστούμε από αυτή τη λογική. Η πολιτεία (ΥΠΑΝ, ΓΓΕΤ) δεν μπορεί να συνεχίσει απλά να σας παρουσιάζει αυτά τα προγράμματα, είτε τα ευρωπαϊκά είτε τα διεθνή. Θα πρέπει να προκύψουν προγράμματα με βάση τις εθνικές ανάγκες. Πώς θα γίνει αυτό; Μέσα από το διάλογο ερευνητικών κέντρων, επιχειρήσεων και καταναλωτών.

Για αυτό χρειαζόμαστε ένα Εθνικό Σχέδιο για την έρευνα. Απαιτείται καταμερισμός των δραστηριοτήτων των ερευνητικών κέντρων. Παράλληλα, θα πρέπει να συγκλίνουμε προς τις πιθανές απαιτήσεις της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Αυτή ξέρει πολύ καλά πώς θα μπορέσει να εφαρμόσει την καινοτομία και τα ερευνητικά αποτελέσματα στις δικές της ανάγκες. Έτσι αναδεικνύεται ο κοινωνικός χαρακτήρας των επιχειρήσεων που αρχίζουν και επενδύουν πλέον, όχι μόνο στην εκπαίδευση των εργαζομένων τους, αλλά και στη συγκεκριμένη ερευνητική προσπάθεια, ή τη μεταφορά καινοτομίας και τεχνολογίας. Εξάλλου, οι επιχειρήσεις είναι αυτές που εκμεταλλεύονται κυρίως τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας.

Τα προγράμματα και το θεσμικό πλαίσιο που παρουσιάζουμε δίνουν τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν οι επιχειρήσεις στο πλαίσιο αξιοποίησης της τεχνολογίας και καινοτομίας. Όμως το κρίσιμο θέμα είναι να επαναπροσδιοριστεί το αντικείμενο με το οποίο θέλουν να ασχοληθούν. Σε αυτή τη φάση βρισκόμαστε τώρα.

Το πρόβλημα είναι ορατό. Εδώ στη Θεσσαλονίκη, οι συνθήκες για διάλογο είναι ευνοϊκές. Η ίδια συζήτηση όμως πρέπει να γίνει και σε άλλες περιοχές, για να καταλάβουν όλοι την ανάγκη συντονισμού. Και εδώ χρειαζόμαστε τώρα κάποιες αποφάσεις, κάποιες πολιτικές επιλογές, οι οποίες θα έρθουν να κάνουν τα πρώτα βήματα.

**Θέλουμε λοιπόν προσαρμογή και απεγκλωβισμό.
Καλή δουλειά. Καλή επιτυχία.**

αφιέρωμα: Βιομηχανία-Έρευνα-Καινοτομία: η Πρόκληση

**Ομιλία κ. Ευάγγελου Μπούμπουκα,
Διευθυντή ΕΚΤ**

Ανάπτυξη δεν είναι μόνο καινοτομία, καινοτομία δεν είναι μόνο έρευνα. Καινοτομία σημαίνει τομή σε μια διαδικασία με το «καινό», το καινούργιο, και όποιος αναπτύσσει καινοτομία αναλαμβάνει και την αντίστοιχη ευθύνη. Ποιος είναι όμως υπεύθυνος για την καινοτομία; Η απάντηση είναι οι επιχειρήσεις, καθώς το οικονομικό περιβάλλον τούς επιτρέπει να αναλάβουν αυτό το ρόλο.

Η ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων εξαρτάται σε γενικές γραμμές από έξι τομείς: την πληροφόρηση, την έρευνα, την εκπαίδευση, τη δημόσια δαπάνη, την ιδιωτική δαπάνη και το επιχειρηματικό περιβάλλον. Οι τομείς αυτοί διαμορφώνουν το «κανονικό εξάγωνο» της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Οι πλευρές του σχήματος πρέπει να αναπτύσσονται παράλληλα και με την ίδια ένταση.

Η εκπαίδευση καλών επιστημόνων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη της καινοτομίας. Το ίδιο ισχύει και για τα ερευνητικά κέντρα. Η έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση είναι επίσης απαραίτητη για την ενημέρωση της επιστημονικής και επιχειρηματικής κοινότητας και την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο τομέας των επενδύσεων για την έρευνα και την καινοτομία στις ΜΜΕ. Η ενίσχυση της δημόσιας δαπάνης μπορεί πράγματι να συμβάλει σημαντικά στην περαιτέρω ανάπτυξη. Ωστόσο, οι σχετικές δράσεις πρέπει να συμπληρώνονται από επιχειρηματικές πρωτοβουλίες για την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση για την ανάπτυξη των ΜΜΕ είναι το ευνοϊκό για επενδύσεις και καινοτομία οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Εξετάζοντας τους παραπάνω τομείς σε ευθεία γραμμή μπορούμε να δούμε τις συμπεριφορές. Τα πανεπιστήμια και οι επιχειρήσεις βρίσκονται στις δύο άκρες της ευθείας. Τα πανεπιστήμια αποτελούν φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης επιστημόνων. Για το σκοπό αυτό εξελίσσουν τη γνώση. Οι πανεπιστημιακοί κοινοποιούν τη γνώση στους ομοτέχνους τους, ζητούν την έγκρισή τους και ικανοποιούνται όταν γίνονται αποδεκτές οι θέσεις τους. Από την άλλη μεριά οι επιχειρήσεις που είναι και αυτές φορείς γνώσης για την καινοτομία αποφεύγουν τη δημοσιοποίηση καινούργιων ιδεών, ώστε να παρουσιάσουν πρώτες καινοτόμα προϊόντα στην αγορά, καθώς στόχος τους είναι το κέρδος. Κλασικό παράδειγμα είναι η λεγόμενη ενσωματωμένη τεχνογνωσία. Αυτή δεν κοινοποιείται, ενσωματώνεται σε λειτουργίες της επιχείρησης και αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα ανταγωνιστικότητας προς τις άλλες επιχειρήσεις.

Τα πανεπιστήμια και οι επιχειρήσεις αποτελούν δύο κόσμους διαφορετικούς. Ο πανεπιστημιακός, ο ερευνητής δεν μπορεί να μετατραπεί σε έμπορο, ούτε και ο βιομήχανος σε πανεπιστημιακό. Είναι ουτοπία. Ωστόσο, ενδιάμεσα υπάρχουν τα εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα, τα κέντρα βιομηχανικής έρευνας και σχεδιασμού, τα κέντρα πληροφόρησης, που ολοκληρώνουν την ενιαία συλλογική προσπάθεια για ανάπτυξη.

Ως διευθυντής του ΕΚΤ, θα αναφερθώ στην πληροφόρηση ως κρίσιμο παράγοντα ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας για τις επιχειρήσεις. Το ΕΚΤ συγκεντρώνει ηλεκτρονικό περιεχόμενο και το διαθέτει σε πανεπιστήμια, επιχειρήσεις, δημόσιες βιβλιοθήκες, και γενικά στο κοινό. Για πρώτη φορά η Ελλάδα έχει σε ηλεκτρονική μορφή 8.500 έγκυρα επιστημονικά περιοδικά, 65 διεθνείς βάσεις δεδομένων με 100 εκατ. εγγραφές, online σύνδεση με διαθέτες πληροφοριών ανά τον κόσμο, 25 ελληνικές βάσεις δεδομένων με 1 εκατ. εγγραφές.

Αλλά και σε θέματα δικτύων πάμε εξαιρετικά καλά. Για πρώτη φορά η Ελλάδα έχει ένα Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας, που είναι από τα πιο σύγχρονα της Ευρώπης, ενώ στις 9 Ιανουαρίου 2004, εδώ στη Θεσσαλονίκη, θα πραγματοποιηθούν τα εγκαίνια του SEEREN, του περιφερειακού ερευνητικού & εκπαιδευτικού δικτύου Internet στη ΝΑ Ευρώπη, που συντονίζει το ΕΔΕΤ.

Τα ερευνητικά κέντρα χρειάζονται βελτίωση σε υποδομές και ενίσχυση σε ανθρώπινο δυναμικό. Οι επικοινωνίες εντός και εκτός Ευρώπης υπερδιπλασιάζονται. Η ημέρα που θα μπορείτε να συνεργάζεστε στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας με φωνή, εικόνα, κίνηση είναι εδώ, τώρα.

Οι δράσεις του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης δεν περιορίζονται μόνο στο ψηφιακό περιεχόμενο. Το ΕΚΤ παρέχει υπηρεσίες πληροφόρησης και υποστήριξης για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία. Ως Εθνικό Σημείο Επαφής (NCP) για το 6^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο (6^ο ΠΠ) παρέχει στοχευμένη πληροφόρηση στην επιχειρηματική και ερευνητική κοινότητα της χώρας. Η συνεχής και συνεπής υποστήριξη των ελληνικών εταιρών σε θέματα που αφορούν την υποβολή προτάσεων, την αναζήτηση εταίρων, την αξιολόγηση έργων, κ.λπ., έχει ως αποτέλεσμα την επιτυχημένη συμμετοχή ελληνικών φορέων στα ευρωπαϊκά προγράμματα.

Επιπλέον, αξιοποιώντας την εμπειρία και την τεχνογνωσία του ως NCP, το ΕΚΤ έχει αναλάβει συντονιστικό ρόλο σε πρωτοβουλίες δικτύωσης των κρατών στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο. Συγκεκριμένα, αναπτύσσει, σε συνεργασία με την Αυστρία και με την υποστήριξη της Ε.Ε., ένα δίκτυο Εθνικών Σημείων Επαφής για το 6^ο ΠΠ στα Βαλκάνια. Παρόμοιο δίκτυο αναπτύσσεται, σε συνεργασία με την Ισπανία, και στις μεσογειακές χώρες.

Από αριστερά: Ι. Βασάλος (Πρόεδρος ΕΚΕΤΑ), Ε. Μπούμπουκας (Διευθυντής ΕΚΤ)

Η Ελλάδα είναι ισχυρή σε θέματα διαχείρισης πληροφορίας, ευκαιριών και συμμετοχής σε ερευνητικά προγράμματα. Επεκτείνεται στην περιοχή των Βαλκανίων και της Μεσογείου και λειτουργεί πρωτοποριακά. Και οι δράσεις μας αναγνωρίζονται ως best practice.

Κατά τη διάρκεια της ελληνικής προεδρίας ο ελληνικός κόμβος της CORDIS για την έρευνα και την καινοτομία, που υποστηρίζεται από το ΕΚΤ, παρείχε ολοκληρωμένη και άμεση πληροφόρηση για τις δραστηριότητες του Υπουργείου Ανάπτυξης. Ο κόμβος κατέλαβε την 1η θέση στο σύνολο των κόμβων των κρατών μελών, με πολύ μεγάλη επισκεψιμότητα που ξεπέρασε τις 56.000 ιστοσελίδες. Χαρακτήριστηκε μάλιστα ως πανευρωπαϊκή «ιστορία επιτυχίας» από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Θα ήθελα, τέλος, να υπογραμμίσω την ανάγκη για διάχυση και αναδιανομή των ερευνητικών αποτελεσμάτων που θα επιτρέψει την αξιοποίησή τους από όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις. Η αναδιανομή του ερευνητικού αποτελέσματος, κατεύθυνση προς την οποία συμβάλλει το Ελληνικό Κέντρο Αναδιανομής Καινοτομίας, δεν μπορεί να είναι ένα προς ένα.

Να σας πω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Πριν από μερικά χρόνια, η γαλλική βιομηχανία ζάχαρης, σε συνεργασία με ένα εργαστήριο βιοτεχνολογίας, υλοποίησε ένα ερευνητικό πρόγραμμα για τη μετατροπή της πούλπας (υπόλειμμα

ζαχαρότευτλων κατά την παραγωγική διαδικασία) σε απορρυπαντικό. Αυτά τα αποτελέσματα που ήταν επιτυχή θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από ερευνητικά κέντρα και στην Ελλάδα, επεκτείνοντάς τα σε ανάλογες περιπτώσεις. Το ερευνητικό αποτέλεσμα μπορεί να έχει πολλαπλή δράση, δεν χρειάζεται να «κλειδώνεται» σε μια επιχείρηση. Έχει παραχθεί με δημόσια χρήματα και επομένως πρέπει να ενθαρρύνεται η πολλαπλή χρήση του.

Στα θέματα πληροφόρησης, μέσω των έργων που υλοποιούνται από το ΕΚΤ και το ΕΔΕΤ και χρηματοδοτεί η «Κοινωνία της Πληροφορίας», ολοκληρώνεται μια εθνική υποδομή τόσο δικτύων όσο και ηλεκτρονικού περιεχομένου, η οποία είναι σοβαρή, επαρκής για τις ανάγκες της χώρας και τεχνολογικά απολύτως σύγχρονη, με υψηλές προδιαγραφές και λειτουργικότητα.

Σας ευχαριστώ πολύ.